

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Måndagen den 3 Januari 1820.

Till Allmänheten.

Bland de många Nyårsgratulanter, som infinna sig hos dig, för att vid det nya årets början anhålla om din bevägenhet, värdigas afven kasta en vänlig blick på den ringa Extra Posten, hvilken visst icke så fort kan föra dig till målet, som Couriren, men hvilken likväl skall söka, så vidt en lara skjutsordning tillåter, säkert transportera dig till din önskans ögnamärke. Ty hvad är lifvet annat än en resa, ären milstolparne, och de glada — dock ofta nog sorgliga uppträderna, gästgifvargårdarne med sina brokiga scener, — det sista herberget i solnedgången, blir grafven. Men hvad är ditt ögnamärke? Du vill väl icke iuvaggas i sömn, du vill föras till sanning och rätt, och under vägen fröjda dig af leende ängder, behagliga blomsterfält, brusande floder, klara sjöar -- du vill -- ja, du önskar mycket -- men ho kan uppfylla all din åstundan? På samvete, det är min nyårshelsning till dig, vill jag dock redligen gå till våga med dig, och så långt krafterna förmå, i allt hvad som är rätt och godt söka vara dig till nöjes. Svag var jag i min början, osäkra mina steg, vägen, på hvilken jag förde dig, krokig och smal -- en och annan taffa fröjdade dig väl -- Ser du! vid det nya året bör man äfven hämta nya foresat-

ser, goda och manliga -- en sådan tanka lefver och rör sig äfven i mitt hjerta. Önska mig afven lycka dertill af hjertat.

En bön har jag att frambara till dig, värda Publicum! Fordra ej för mycket af mig. Man kan ej tillfredsställa alla, så länge i vårt land en Allmänhet gifves, der få intressera sig för det rent vetenskapliga och allvarliga, der man ej förstår eller villförstå deträta, der intolerance och ensidighet råda, just under det tolerance är allas härskri, på en tid, då så olika åsichter äro vexlade om hvarandra, är det otänkbart att vinna den större mängdens bifall. Jag åtnöjer mig då med deras, som värdera den goda viljan och afsigten.

En vacker sida tror jag mig på förhand äga. Jag står öppen för allas talan. Hvar och en är hos mig välkommen, han må vara Leopoldian eller Atterbomian, Lockian eller Schellingian, Hernhutare, Svedenborgare, Bohmian, Röösgrenian eller ej: jag alskar och värderar det goda, om det afven kunde möjligen finnas i sjelfva afgrunden. Mitt nit är varmt, och afsigten ren. Jag håller mig till inga partier. Jag är tillgänglig för hvar och en, som benäget behagar förstärka mig, med de vilkor, som Religion och landets lagar förutsatta. Ett bevis derpå torde du, värda Allmänhet! ihågkomma, då jag i min fatatur upptog den

af de öfriga Tidningar förskjutne Lorenzo Hammarskölds vecklagan öfver Allmänna Journalen. Sluteligen får jag önska dig all gamman på det nya året. Må du tillvexa i Gudsfruktan och kärlek till vår högt älskade Konung och vårt dyra Svealand, till kärlek för allt skönt, förträffligt och godt. Må du tillvexa i mandom och allvar, och förkasta dina cykelverk, ditt usla utländska läppri, dina dårskaper, din smaklösa fåtanga och utstyrda högfärd. Må du tilltaga i faders dygd och fäderns rena seder, i tarflighet och ett förnöjsamt sinne; då skall ingen högre, innerligare och varmare än jag glädja mig, jublera och ropa din skål, och ditt vivat i min sista nummer.

Men hvilka bröder är det väl jag ser der borta? Det ären j, minä Embetskamrater! som liksom jag, svärtade och utstyrda, gören eder uppvaktning hos den kära Allmänheten.

Du är gammal och van vid Stockholms gator, du broder *Allahanda!* Ingen Tidning uppfyller så val som du sitt ändamål; lycka på resan, förgät icke förkunna Allmänheten om min tillvaro.

Du estimabla, negativt neutrala *Stockholms!Post!* dig helsar jag äfven. Dina recensioner äro kosteligare än gull, och dina vers klingande såsom bjellror. Visst är din garderob gammal och sliten, men ålderdomen förtjenar vördnad. Visst foder behöfver omtuggas, innan det blir ätbart. Gå du hvarken till höger, venster eller rätt fram, utan din egen bana; men hade du lärt dig akta på tidens tecken, så visste du, hvarthän du borde ställa din kosa.

Ah, *Monsieur Journal!* den allmänna, så när hade jag förgätit att prisa din prydeliga figur. Haf tack som en hedersman för dina intressanta politiska uppsatser — för det svettbad du gaf Svenska Vitterhets-historiens Författare; han tyckes tåla vid sådan massacre, men nog har du också fått vidkännas pisksnerten. — Lägg bort din alltför stora gallaf,

ovett och vanvett äro de samma -- drag som förut ditt svärd, men ridderligare, strid icke för din egen skull, men för det rätta, medgif det goda, som finnes hos dina motståndare. Det är ingen nesa, att erkänna sig hafva haft orätt. Begabba ej det som duger hos dina vederparter, men det öfverspända, löjlige och bizarra. För all del förakta dem icke, och haf den öfvertygelsen, att de verkligen brinna af ett varmt nit för sanning, dygd och fosterland. Men ett ord mellan fyra ögon.

Säg mig i förtroende, hur ämnar du recensera den Poetiska Kalendern för i år. Att öfverhoppa den helt och hålles går väl icke gerna an. Att der berömma någon ting, n. b. af de författares producter, som skrifvit emot dig, det förbjuder din heder och pligten att vara consequent; att helt och hållet förkasta boken passar sig icke heller gerna, all den stund Allmänheten har öppna ögon; men säg mig, hur skall du då bete dig? Jag beklagar sannerligen din belägenhet. Nå! än Tidskriften Svea, hur ämnar du förhålla dig med den? -- Jo, den kunde du komma ifrån på bästa sätt, genom dess blotta anmälande. Men vårt samtal sträcker sig för vida.

Jag önskar dig allsköns lycka, och att den nya Skolan flitigt må studera dig. Men för all del lär dig tyska, så att du ej kommer att öfversätta *Weber* med *quinnor*.

Dig, broder *Anmärkare!* egnar jag slutligen mitt uppriktiga handslag. Du är ingen man att narras med. Håll fort, att predika för de lombörda, att skaka opp de sömniga, att hafva noga syn på vissa gunstiga herrar, som gerna vilja spela bakom coulisserna. Du har gjort landet mycket gagn. Haf derföre allas vår uppriktiga tack. Men håll dig bara på ditt gebiet: kom ihåg Horatii ord: *Denique sit quodvis simplex dantaxat et unum.*

Men jag borde väl äfven bocka mig för mig sjelf, och gifva mig en liten föreläsning. Kom hit, du lilla Extra Post! låt ej dina öron blifva alltför långa, bette dig pussertigt och ärbart, begå inga snedsprång, men framför allt haf Gud i hjerta och för ögon, så kan du aldrig förmås att blifva skurkars och uselhetens loftalare, och hvad än Allmänheten med dig beslutar, så kan du då med tryggt samvete gå till din hvila.

Utdrag af ett Bref, dat. Linkö-
köping d. 15 Dec. 1819.

... Då jag nyss genomläst Stockholms-Theatrarnes nog magra Repertorium för October månad, i Extra Posten, torde följande avertissement för Theaterälskare ej sakna allt intresse.

I början af nästa månad kommer att på Linköpings Theater uppföras *Stamfrun*, Sorgespel i fem Akter af Frans Grillparzer (Hof-Theater-Poet i Wien) öfvers. efter Andra Uppl. af Tyska Originallet: *Die Ahnfrau*, af E. W. Djurström. Ingen pjäs (utom Müllners *Die Schuld*) har uti sednare tider i Tyskland väckt ett så allmänt intresse som denna. Kanhända äger den ej en så djupt anlagd plan som Skulden; men i dialogens vältalighet, styrka och upphöjning täflar den med, om ej öfverträffar, Müllners berömda Tragedi. Öfversättningen i Originallets versslag (omvexlande korta rimmade och orimmade jamber) är körfattad med Hr Djurströms vanliga skicklighet, och utkommer med det första af trycket. Pjäsen har med utmärktaste bifall blifvit gifven i Malmö, hvarom Hr Tegnér läser, i Hamb. Correspondent, låtit inflyta en kort underrättelse. — Att Linköpings Publik således före Stockholms får skåda en genuin romantisk Drama, tillräkna vi tacksamt helt och hållet Hr Djurströms förtjenst, hvilken äfven hade mod, att redan för tyenne år

sedan bringa på Theatern härstädes *Die Räuber* och *Hamlet* i deras ursprungligare gestalt, tillika med Körners *Tonny*. — Vi torde äfven få nojet att under denna Spektakel-termin här se uppföras *Die Schuld*, efter Hr Borgströms, i Kalender för Damer införda, skickliga öfversättning.

--S.

Anteckningar ur Romerska
Författare.

Då Q. Metestus Numidicus var Censor, höll han ett tal, i hvilket han uppmanade sina medborgare att gifva sig, med följande ord: "Om vi kunde vara utan lustrur, Romare! skulle vi alla sakna den olägenheten; men emedan naturen så skickat, att man hvarken med dem kan lefva nog väl, eller utan dem ens på något sätt kan lefva, så bör man mera göra afseende på en jemn fördel, än på en kort tillfredsställelse."

Senatorerna i Rom plägade fordom att taga med sig i Rådet sina söner, innan de ännu hade antagit den manliga togan. En gång hade i Senaten någon vigtig sak varit föredragen: den blef uppskjuten till följande dagen, och man kom öfverens om, att den borde hållas hemlig, till dess ett afgörande beslut vore fattadt. En ung Papirius, som med sin fader hade bevistat öfverläggningarne, blef af sin mor tillfrågad, hvad som hade förevarit i Senaten. Gossen svarade, att det borde hållas tyst, och att det ej var tillåtet att omtala det. Modren blef än mera nyfiken, och gossens allvarsamma tystlåtenhet eggade henne att utforska hemligheten. Hon frågar enträgnare och häftigare. Gossen, som ej ville förråda hvad han visste, och ej kunde på något sätt komma ifrån modren, föregaf slutligen, att frågan varit, hvilket som kunde synas nyttigare och mera enligt

med samhällets bästa, att en man hade två hustrur, eller att en qvinna hade tvenne män. Forfärad af denna under rättelse, skyndar hon sig och berättar för sina bekanta hvad hon hade hört. Följande dagen kom en mängd af de Romerska Fruarna till Senaten: med tårar och böner anhöllo de, att hellre en qvinna måtte få tvenne män, än att en man skulle få taga tvenne hustrur. Senatorerna, som inträdde i Rådet, förundrade sig storligen öfver denna sällsamma begäran. Den unge Papirius framträdde då, och berättade anledningen. Senaten, som beundrade gossens pålitlighet och finlighet, fattade det beslut, att sedermera inga gossar skulle få åtfölja sina fäder vid dess sammankomster, utom denne Papirius: och han fick sedan tillnamnet *Prætextatus*, för den klokhet han visade då han ännu bar *toga prætexta*.

Pacuvius lefde till slutet vid en hög ålder i Tarentum. Då Accius, som ej var mycket yngre, reste derigenom till Asien, besökte han Pacuvius, blef af honom väl emottagen, inbjuden i hans hus och kvarhållen i flera dagar. På Pacuvii begäran läste han ock för honom sin tragedi *Aireus*. Då skall Pacuvius hafva sagt, att denna dikt var väl stor och klangrik, men syntes honom dock något hård och sträf. "Gerna medgifver jag det," svarade Accius: "och det bekymrar mig icke; ty jag hoppas, att det som jag hadanefters skall skrifva, bättre skall lyckas. Det är med snillen, säger man, såsom med frukter: de som i början äro hårda och sträfva, blifva sedan mogna och milda; men de som redan i begynnelsen äro vissna, veka och blöta,

blifva strax derpå icke mogna, utan ruttna. Man kan då äfven vänta af snillet, att tiden och åldern skola mildra det."

Ynglingen och Döden.

Ynglingen.

Död! tag mitt klappande hjerta i din hand, du Engel, du evighetens sändningebud! för mig från denna jord!

Döden.

Men du är ju ung, har du icke först nu börjet beträda jorden; skall jag då bortföra dig, innan du sett dess vär?

Ynglingen.

Ack! skåda dessa bleknade kinder, dessa sloknade ögon. Tillyck dem. Lägg din mun på mitt bröst, att du må läka alla mina sår; ack! val har jag ej gjort något godt, men ej heller något ondt.

Döden.

Om jag berör dig, så stelnar du. Vären och jorden och människorna försviuna för din blick, och då står du alena med mig. Ar då din unga själ redan så trött och sårad? Hvilka lidanden bär du då i ditt bröst?

Ynglingen.

Berör mig, goda Engel!

Döden.

Om jag berör dig, så blifver du till stoft, och alla dina älskade ser du ej mer.

Ynglingen.

O, berör mig! -- --

Döden berörde det blodiga hjertat, och en människa mindre var på jorden.

Prenumeration på 48 Numror af detta Blad, som utkommer hvarje Måndag och Torsdag, emottages med 2 Ridr Banco, uti Herrar Utters & Comp., Röstergrens och Bruzelii Boklädor.

N:o 2 utgifves nästa Fredag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS.